

ระเบียบกระทรวงยุติธรรม

ว่าด้วยแนวทางการปฏิบัติงานคุ้มครองพยานในคดีอาญา

พ.ศ. ๒๕๕๐

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานคุ้มครองพยานในคดีอาญาเพื่อเป็นมาตรฐานในทางปฏิบัติให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคุ้มครองพยาน และหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม และเพื่อให้การดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาของสำนักงานคุ้มครองพยาน และหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยานในสังกัดกระทรวงยุติธรรมเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เกิดประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผล รวมทั้งเกิดประโยชน์แก่กระบวนการยุติธรรมและบุคคลซึ่งเป็นพยานในคดีอาญา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกอบพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยแนวทางการปฏิบัติงานคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๐”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“พยาน” หมายความว่า พยานบุคคลซึ่งจะมาให้ หรือได้ให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา หรือศาลในการดำเนินคดีอาญา รวมทั้งผู้ชำนาญการพิเศษ แต่มิให้หมายความรวมถึงจำเลยที่อ้างตนเองเป็นพยาน

“ความปลอดภัย” หมายความว่า ความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของพยาน ทั้งก่อน ขณะ และหลังมาเป็นพยาน

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคุ้มครองพยาน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม

“หน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยาน” หมายความว่า หน่วยงานของรัฐ ในสังกัดกระทรวงยุติธรรมที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยานตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา อันได้แก่

- (๑) กรมสอบสวนคดีพิเศษ
- (๒) กรมราชทัณฑ์
- (๓) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- (๔) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการของสำนักงานหรือหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยาน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา

“คำสั่งแต่งตั้งชุดคุ้มครอง” หมายความว่า คำสั่งที่ออกโดยผู้บังคับบัญชาหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาของสำนักงานหรือหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยาน เพื่อมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานคุ้มครองความปลอดภัยพยาน

“มาตรการทั่วไป” หมายความว่า มาตรการทั่วไปในการคุ้มครองพยานตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา

“บันทึกข้อตกลง” หมายความว่า บันทึกยินยอมรับการคุ้มครองของพยาน โดยมีลักษณะเป็นการกำหนดแนวทางและรายละเอียดให้พยานพึงปฏิบัติเมื่อเข้าสู่มาตรการทั่วไป

ข้อ ๔ วิธีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานที่ระเบียบของสำนักงานหรือหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยานมิได้กำหนดไว้โดยเฉพาะ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบนี้

ข้อ ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๖ การดำเนินการอันเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน และที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยาน รวมทั้งการเบิกจ่ายงบประมาณค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองพยานให้ดำเนินการเป็นการลับ ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความปลอดภัยของพยาน ข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับตัวพยาน บุคคลอื่นที่มี

ความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยาน พฤติการณ์แห่งคดี ความไม่ปลอดภัยที่พยานจะได้รับ และข้อเท็จจริงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ

ข้อ ๗ ในการปฏิบัติภารกิจงานคุ้มครองความปลอดภัยพยานตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาให้ถือเป็นความลับ การมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่คุ้มครองพยานหรือสั่งการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการคุ้มครองพยานให้กระทำเป็นลายลักษณ์อักษร เว้นแต่ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วนจะกระทำด้วยวาจาก็ได้ แต่ต้องบันทึกการมอบหมายหรือสั่งการดังกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรในทันทีที่สามารถกระทำได้

ข้อ ๘ การมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่คุ้มครองพยานหรือสั่งการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการคุ้มครองพยาน ให้คำนึงถึง

(๑) อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และขีดความสามารถของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับมอบหมายหรือผู้รับคำสั่ง รวมตลอดถึงการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของพยาน

(๒) ความลับ ความรวดเร็ว และการลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการและการคุ้มครองความปลอดภัย

(๓) การปฏิบัติราชการเชิงบูรณาการ

ข้อ ๙ การกำหนดวิธีการคุ้มครองพยานให้ได้รับความปลอดภัย ให้สำนักงานและหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยานคำนึงถึง

(๑) ลักษณะของคดีอาญาที่เกี่ยวข้อง

(๒) พฤติการณ์แห่งความไม่ปลอดภัยของพยาน

(๓) ความเหมาะสมแก่สถานะและสภาพของพยาน

(๔) ความยินยอมของพยาน

ข้อ ๑๐ ให้นำความในระเบียบนี้ มาใช้บังคับกับกรณีที่พยานได้ร้องขอให้นำมาตรการทั่วไปมาใช้บังคับแก่สามี ภรรยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานของพยาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยานซึ่งมีผลต่อการที่พยานจะมาเป็นพยานด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่บุคคลดังกล่าวจะไม่ให้ความยินยอม

หมวด ๒
การคุ้มครองพยาน

ข้อ ๑๑ เมื่อสำนักงานหรือหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยานได้อนุมัติให้พยานอยู่ในมาตรการทั่วไปแล้ว ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่คุ้มครองพยานหรือสั่งการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการคุ้มครองพยาน โดยกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่คนหนึ่งเป็นหัวหน้าชุดคุ้มครองและพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นเป็นชุดคุ้มครอง

(๒) จัดทำคำสั่งแต่งตั้งชุดคุ้มครอง

ข้อ ๑๒ คำสั่งแต่งตั้งชุดคุ้มครองตามข้อ ๑๑ (๒) ให้ทำเป็นหนังสือและอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(๑) ชื่อหน่วยงานผู้ออกคำสั่ง และเลขที่คำสั่ง

(๒) ชื่อตัว ชื่อสกุล และที่อยู่ของพยานที่ทำการคุ้มครอง

(๓) วิธีการคุ้มครอง

(๔) ระยะเวลาการคุ้มครอง และการสิ้นสุดการคุ้มครอง

(๕) ยศ ชื่อตัว ชื่อสกุล พร้อมทั้งตำแหน่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้คุ้มครองความปลอดภัยพยาน

(๖) ยศ ชื่อตัว ชื่อสกุล พร้อมทั้งตำแหน่งของผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งชุดคุ้มครอง

(๗) วัน เดือน ปี ที่ออกคำสั่ง

ทั้งนี้ ให้ถือว่าการปฏิบัติภารกิจงานคุ้มครองพยานตามคำสั่งแต่งตั้งชุดคุ้มครองเป็นภารกิจนอกเหนือจากภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติตามปกติ

ข้อ ๑๓ เมื่อสำนักงานหรือหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยานได้อนุมัติให้พยานอยู่ในมาตรการทั่วไปแล้ว ก่อนดำเนินการคุ้มครอง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำบันทึกข้อตกลงและให้พยานผู้ขอรับการคุ้มครองลงลายมือชื่อในบันทึกข้อตกลง

บันทึกข้อตกลงให้ทำเป็นหนังสือและอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑) การยินยอมรับการคุ้มครองของพยาน

(๒) วิธีการคุ้มครองพยาน

(๓) รายละเอียดแนวทางให้พยานปฏิบัติโดยให้คำนึงถึงวิธีการคุ้มครองพยาน พฤติการณ์ ความไม่ปลอดภัย และความร้ายแรงแห่งคดี

(๔) สิทธิที่พยานพึงได้รับตามกฎหมาย

(๕) เงื่อนไขที่กำหนดให้พยานถือปฏิบัติและผลของการที่พยานไม่ปฏิบัติตามบันทึก ข้อตกลงซึ่งอาจเป็นเหตุให้การคุ้มครองพยานสิ้นสุดลง

(๖) วัน เดือน ปี ที่ทำบันทึกข้อตกลง

หมวด ๓

การปฏิบัติที่เหมาะสมกับพยาน

ข้อ ๑๔ ในการดำเนินการต่าง ๆ ของสำนักงานและหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการ คุ้มครองพยาน พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานและหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยาน พึงให้เกิดสิทธิแก่พยาน ใ้ช้วาจาสุภาพ ปฏิบัติต่อพยานอย่างมีอัธยาศัยไมตรี ไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่ เป็นธรรม คำนึงถึงวัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่น โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมแก่สถานะและ สภาพของพยานเป็นสำคัญ อีกทั้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามคำสั่งแต่งตั้งชุดคุ้มครองปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบ รัศกุ่ม และเคร่งครัด โดยให้พึงตระหนักว่าพยานเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งในการ พิสูจน์ความจริงในทางอรรถคดี

หมวด ๔

การเบิกจ่ายงบประมาณค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองพยาน

ข้อ ๑๕ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามคำสั่งแต่งตั้งชุดคุ้มครองได้ดำเนินการคุ้มครองพยาน แล้ว จึงมีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายแก่พยาน สามี ภรรยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานของพยานหรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยาน ในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ ๑๖ การเบิกจ่ายงบประมาณค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองพยานตามข้อ ๑๕ ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) กรณีหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยานได้ดำเนินการจัดให้พยานอยู่ในมาตรการทั่วไป ให้เบิกจ่ายจากงบประมาณของหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยานนั้น

(๒) กรณีสำนักงานร้องขอโดยส่งพยานให้หน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยานดำเนินการคุ้มครองพยานตามมาตรการทั่วไป ให้เบิกจ่ายจากงบประมาณของสำนักงานตามระเบียบและวิธีการที่สำนักงานกำหนด

หมวด ๕

การรายงานผล

ข้อ ๑๗ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามคำสั่งแต่งตั้งชุดคุ้มครองรายงานผลการปฏิบัติงานคุ้มครองพยาน ความคืบหน้าทางคดี และปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายของแต่ละหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยาน

หากเป็นกรณีตามข้อ ๑๖ (๒) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามคำสั่งแต่งตั้งชุดคุ้มครองรายงานผลการปฏิบัติงานคุ้มครองพยาน ความคืบหน้าทางคดี และปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นให้สำนักงานทราบด้วย

ข้อ ๑๘ กรณีปรากฏในภายหลังว่าพยานไม่มา ไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่เบิกความเป็นพยาน โดยไม่มีเหตุสมควร หรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษพยานในความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ความผิดฐานเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล หรือความผิดฐานทำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จในคดีที่บุคคลนั้นเป็นพยาน ให้หน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยานแจ้งให้สำนักงานทราบเพื่อดำเนินการเรียกให้พยานนั้นคืนหรือชดเชยค่าตอบแทนหรือค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองพยานและบุคคลอื่นแล้วแต่กรณี

หมวด ๖

การสิ้นสุดการให้ความคุ้มครอง

ข้อ ๑๙ การสิ้นสุดการให้ความคุ้มครองพยาน ให้สำนักงานและหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยานทำเป็นคำสั่ง และแจ้งให้พยานทราบโดยเร็ว

คำสั่งสิ้นสุดการให้ความคุ้มครองพยานตามวรรคหนึ่งให้ทำเป็นหนังสือ และอย่างน้อยต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อหน่วยงานผู้ออกคำสั่ง และเลขที่คำสั่ง
- (๒) ชื่อตัว ชื่อสกุล ของพยาน
- (๓) ชื่อตัว ชื่อสกุล พร้อมทั้งตำแหน่งของผู้ออกคำสั่ง
- (๔) วัน เดือน ปีที่มีคำสั่ง และวัน เดือน ปีที่คำสั่งมีผลบังคับ
- (๕) เหตุที่ทำให้การคุ้มครองพยานสิ้นสุด
- (๖) สิทธิและเงื่อนไขการอุทธรณ์คำสั่ง

การแจ้งคำสั่งตามวรรคหนึ่งให้สำนักงานและหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยานแจ้งให้พยานทราบโดยตรง หรือจัดส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ แต่หากจำเป็นและเร่งด่วนอาจแจ้งทางโทรสารหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นก็ได้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

ชาญชัย ลิขิตจิตถะ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม